

“YIRINGLI KON'YUNKTIVITNING ETIOLOGIYASI VA DAVOLASH CHORATADBIRLAR”

¹*Yodgorova N.T*, ²*Hamdamov A.I*, ³*Eshbekova L.SH.*, ⁴*Bolqiyev S.A* ⁵*Qo‘yliboyeva D.A.*

- ^{1.} TTA Mikrobiologiya, virusologiya, immunologiya kafedrasida dosenti
t.f.n.Yodgorova1977@bk.ru, +998901676838
- ^{2.} TTA davolash fakulteti talabasi talabasi, hamdamovahror07@gmail.com,
+998945274642
- ^{3.} TTA davolash fakulteti talabasi, eshbekovalobar14@gmail.com, +998932900918
- ^{4.} TTA davolash fakulteti talabasi talabasi, samandar.balqiyev@gmail.com,
+998941910107
- ^{5.} TTA davolash fakulteti talabasi, quyliboyevadilnura@gmail.com, +998973152515

Аннотация

Ushbu maqola kon'yunktivit kasalligining virusli va bakteriyali sabablari haqida tushuncha beradi. Kon'yunktivit ko'zning kon'yunktiva membranalarning infeksiyasi bilan bog'liqdir va virus hamda bakteriyalar tomonidan yuzaga keltirilgan bo'lishi mumkin. Bu maqolada kasallikning kelib chiqish sabablari, kasallik boshlangan davrdagi belgilar va qay tartibda diagnostik ishlarni amalga oshirish kerakligi haqida ma'lumotlar yoritib berilgan. Shuningdek, maqolada kon'yunktivitning profilaktik choralarini ko'rish hamda davolash to'g'risida ma'lumotlar beriladi.

Калит со'злар : *Kon'yunktivit, ko'z qizarishi, antibiotikli ko'z tomchilari, bakterial tekshiruv, virusli tekshiruv, "pushti ko'z", streptococcus pneumoniae, allergik kon'yunktivi, loyqa ko'rish, shishish, ko'z gigiyenasi.*

Аннотация

Эта статья дает представление о вирусных и бактериальных причинах конъюнктивита. Конъюнктивит представляет собой инфекцию конъюнктивальных оболочек глаза и может быть вызван вирусами или бактериями. В данной статье описаны причины заболевания, симптомы заболевания и порядок проведения диагностических работ. В статье также представлена информация о мерах профилактики и лечения конъюнктивита.

Ключевые слова: *конъюнктивит, покраснение глаз, капли для глаз с антибиотиком, бактериологическое исследование, вирусное исследование,*

«конъюнктивит», пневмококковая инфекция, аллергический конъюнктивит, нечеткость зрения, отек, гигиена глаз.

Annotation

This article presents viral and bacterial causes of conjunctivitis. Conjunctivitis is a bacterial infection of the conjunctival glaze and can be caused by a virus or bacteria. In this state, the causes of the disease, the symptoms of the disease, and the order of diagnostic work are described. V state takje predstavlena informatsiya o merah prophylactici i lecheniya conjunctivita.

Key words: *conjunctivitis, pokrasnenie glaz, kapli dlya glaz with antibiotics, bacteriological issledovanie, viralnoe issledovanie, "conjunctivitis", pneumococcal infection, allergic conjunctivitis, nechetkost zreniya, edema, hygiene of the glass.*

Kon'yunktivit - ko'zning oq qismini va ko'z qovoqlarining ichki qismini qoplaydigan shaffof membrananing yallig'lanishiga olib keladigan keng tarqalgan ko'z kasalligi. Ta'sirlangan ko'zning pushti yoki qizil ko'rinishi tufayli odatda "pushti ko'z" deb ataladi. Kon'yunktivit turli omillar, jumladan bakteriyalar, viruslar, allergiya va tirnash xususiyati beruvchi omillar tufayli yuzaga kelishi mumkin va tabiatda juda yuqumli. To'g'ri tashxis qo'yish va davolash uchun tibbiy yordamga murojaat qilish muhimdir, chunki davolanmagan kon'yunktivit yanada jiddiy asoratlarni keltirib chiqarishi mumkin. Kon'yunktivit barcha yoshdagi odamlarga ta'sir qiladigan keng tarqalgan ko'z kasalligi bo'lib, turli omillar, jumladan, bakteriyalar, viruslar, allergiya va tirnash xususiyati beruvchi omillar tufayli yuzaga keladi. Vaziyat esa ta'sirlangan ko'zning qizarishi, qichishi, yonishi, ko'z yosh oqishi va yiringlashiga olib keladi va tabiatan juda yuqumli. Kon'yunktivitning tarqalishi kasallangan odamlar bilan bevosita aloqa qilish, shuningdek, sochiq va ko'z tomchilari kabi shaxsiy narsalarni almashish orqali sodir bo'lishi mumkin.[1],[8]

Kon'yunktivit belgilari odatda ta'sir qilishdan keyin bir necha kun ichida paydo bo'ladi va yengildan og'irgacha bo'lishi mumkin. To'g'ri tashxis qo'yish va davolash uchun tibbiy yordamga murojaat qilish muhimdir, chunki davolanmagan kon'yunktivit yanada jiddiy asoratlarni keltirib chiqarishi va infektsiyaning boshqalarga tarqalishiga olib kelishi mumkin. Kon'yunktivit tashxisi odatda ko'zni fizik tekshiruvdan o'tkazishni, shuningdek, ushbu holatning asosiy sababini aniqlash uchun laboratoriya tekshiruvini o'z ichiga oladi. Kon'yunktivitni davolash odatda antibiotiklar, antiviral vositalar va retseptsiz ko'z tomchilari kombinatsiyasini, shuningdek simptomlarni kamaytirish uchun turmush tarzini o'zgartirishni o'z ichiga oladi. Kon'yunktivitning oldini olish yaxshi ko'z gigiyenasiga rioya qilish, infektsiyalangan odamlar bilan bevosita aloqa qilmaslik, ishlatilgan to'qimalarni to'g'ri yo'q qilish va qo'l yuvishni o'z ichiga oladi.[3],[7],[11]

Yiringli kon'yunktivitning tarixi: Yiringli kon'yunktivit, shuningdek, bakterial kon'yunktivit sifatida ham tanilgan, ko'zning oq qatlamini va ichki qovoqlarni qoplaydigan kon'yunktivaga ta'sir qiluvchi bakteriyalar keltirib chiqaradigan keng tarqalgan ko'z infektsiyasi. Yiringli kon'yunktivitning tarixi qadimgi davrlarga borib taqaladi, bu holat tibbiy yozuvlarda qadimgi Misrda eramizdan avvalgi 1550-yillarda topilgan. Yiringli

kon'yunktivitni davolashning dastlabki usullaridan biri qadimgi Misrning Ebers papirusida tasvirlangan bo'lib, unda ko'z infeksiyalarini davolash uchun asal va ona suti aralashmasidan foydalanish tavsiya etilgan. Qadimgi Yunonistonda shifokor Gippokrat asal va suvdan tayyorlangan eritma yordamida shunga o'xshash davolanishni tasvirlab berdi. O'rta asrlarda ko'z infeksiyalarini davolash ko'pincha ilmiy bilimlarga emas, balki xurofot va folklarga asoslangan edi. Misol uchun, echkinning qurigan ko'zidan yasalgan marjonlarni taqish ko'z infeksiyasining oldini oladi, deb ishonilgan. 19-asrda bakteriyalarning kashf etilishi va mikroskopning rivojlanishi yiringli kon'yunktivitning sabablarini yaxshiroq tushunishga olib keldi. 20-asrda antibiotiklarning rivojlanishi ushbu holatni davolashda inqilob qildi, bu ko'p hollarda mahalliy yoki tizimli antibiotiklar bilan davolanishga imkon berdi. Bugungi kunda yiringli kon'yunktivit har qanday yoshdagi odamlarga ta'sir qiladigan keng tarqalgan holat bo'lib qolmoqda va turli bakterial patogenlar sabab bo'lishi mumkin. Erta tashxis qo'yish va tegishli antibiotiklar bilan o'z vaqtida davolash asoratlarni oldini olishga va tez tiklanishiga yordam beradi.[2],[5],[14]

Kon'yunktivitni o'rganishning ahamiyati uning ta'sirlangan shaxsning va keng jamoatchilikning sog'lig'iga ta'siridadir. Konyunktivitni o'z vaqtida va to'g'ri tashxislash eng to'g'ri, samarali davolanishni ta'minlash va infeksiyaning boshqalarga tarqalishini oldini olish uchun juda muhimdir. Davolanmagan yoki noto'g'ri tashxis qo'yilgan kon'yunktivit shox pardaning shikastlanishi, ko'rishning yo'qolishi yoki infeksiyani boshqalarga tarqalishi kabi jiddiy asoratlarga olib kelishi mumkin. Kon'yunktivitning har xil turlarini, ularning sabablarini va oldini olish va davolashning eng samarali usullarini tushunish odamlarga kasallikning rivojlanish xavfini kamaytirishga va infeksiya tarqalishining oldini olishga yordam beradi.[3],[13]

Bundan tashqari, yaxshi ko'z gigiyenasi muhimligini tushunish, infeksiyalangan odamlar bilan bevosita aloqa qilishdan qochish va kon'yunktivit belgilarini boshdan kechirganda tibbiy yordamga murojaat qilish ushbu keng tarqalgan ko'z kasalligining tarqalishini va ta'sirini kamaytirishga yordam beradi.

Rasm 1. Normal va bakterial kon'yunktivitga chalingan ko'z[16]

Bakterial infeksiyalar kon'yunktivitning eng keng tarqalgan sabablaridan biri bo'lib, pushti ko'z deb ham ataladi. Bakterial kon'yunktivit *Staphylococcus aureus* yoki *Streptococcus pneumoniae* kabi bakteriyalar tufayli yuzaga keladi, ular ko'zga kirib, infeksiyani keltirib chiqarishi mumkin. Ushbu turdagi kon'yunktivit odatda yaqin shaxsiy aloqa orqali, masalan, ifloslangan yuzaga tegib, keyin ko'zga teginish yoki sochiq yoki

ko'zni bo'yash kabi ifloslangan narsalar bilan aloqa qilish orqali tarqaladi. Bakterial kon'yunktivitning belgilari ko'zda qizarish, qichishish va oqishni o'z ichiga olishi mumkin va ta'sirlangan ko'z xiralashgan yoki noqulay his qilinishi mumkin. Bakterial kon'yunktivitni simptomlar kombinatsiyasi, ko'zni fizik tekshiruv va oqindi namunasini laboratoriya tahlili orqali aniqlash mumkin. Bakterial kon'yunktivitni davolash odatda ko'z tomchilari yoki malham shaklida topikal antibiotiklardan foydalanishni o'z ichiga oladi. Infektsiyani to'liq davolashni ta'minlash va bakteriyalarning antibiotiklarga chidamli shtammlarini rivojlanish xavfini kamaytirish uchun, hatto simptomlar yaxshilangan taqdirda ham, shifokor tomonidan ko'rsatilgan antibiotiklarning butun kursini yakunlash muhimdir. Yaxshi ko'z gigienasi ham bakterial kon'yunktivitni rivojlanish va tarqalish xavfini kamaytirishga yordam beradi.[4],[6]

Virusli infeksiyalar kon'yunktivitning yana bir keng tarqalgan sababidir. Konyunktivitga olib kelishi mumkin bo'lgan viruslar adenovirusni o'z ichiga oladi, bu umumiy yallig'lanishga olib kelishi mumkin bo'lgan virus, shuningdek, boshqa nafas yo'llari infeksiyalarini ham. Virusli kon'yunktivit juda yuqumli bo'lib, infeksiyaga chalingan odam bilan qo'l berib ko'rishish, sochiq yoki ko'zni bo'yash kabi ifloslangan narsalar bilan aloqa qilish, yaqin shaxsiy aloqa orqali yuqishi mumkin. Virusli kon'yunktivitning belgilari qizarish, qichishish va ko'zning oqishi, shuningdek, yonish, xiralik va yorug'likka sezgirlikni o'z ichiga olishi mumkin. Bakterial kon'yunktivitdan farqli o'laroq, virusli kon'yunktivit ko'pincha ikkala ko'zga ham ta'sir qiladi va ta'sirlangan ko'zdan oqindi suvli va xira yosh oqishi mumkin. Virusli kon'yunktivit uchun maxsus davolash mavjud emas, chunki infeksiya odatda bir necha kundan bir necha haftagacha o'z-o'zidan yo'qoladi. Ba'zi hollarda, ayniqsa, infeksiya og'ir yoki uzoq davom etadigan bo'lsa, antiviral preparatlar buyurilishi mumkin. Ibuprofen kabi retseptsiz sotiladigan og'riq qoldiruvchi vositalar simptomlarni yengillashtirish uchun ishlatilishi mumkin. Yaxshi ko'z gigienasi virusli kon'yunktivitning rivojlanish va tarqalish xavfini kamaytirishga yordam beradi. Bunga qo'llarni tez-tez yuvish, iflos qo'l va sochiq bilan ko'zlarga tegmaslik va ko'zni bo'yashdan qochish kiradi. Shuningdek, infeksiya to'liq bartaraf etilgunga qadar kontakt linzalarini kiyishdan qochish kerak.[4],[6]

Allergiya va tirnash xususiyatini beruvchi moddalar ham "pushti ko'z" deb ataladigan kon'yunktivitga olib kelishi mumkin. Allergik kon'yunktivit - ko'z bilan aloqa qiladigan chang narsalar, uy hayvonlari yoki kosmetika kabi allergenlarga ko'zning reaksiyasidir. Allergik kon'yunktivitning belgilari ko'zning qizarishi, qichishi va yoshlanishi, shuningdek, ko'z qovoqlarining shishishi va nozikligini o'z ichiga olishi mumkin. Kon'yunktivitning boshqa turlaridan farqli o'laroq, allergik kon'yunktivit odatda faqat bitta ko'zga ta'sir qiladi va ta'sirlangan ko'zdan oqayotgan yosh odatda ingichka va suvli bo'ladi. Boshqa tomondan, tirnash xususiyati beruvchi kon'yunktivit kimyoviy moddalar, masalan, tutun yoki havodagi kimyoviy moddalar ta'sirida paydo bo'lishi mumkin. Ushbu turdagi kon'yunktivit odatda ko'zning qizarishi, yonishi va yirtilishiga olib keladi, shuningdek, ko'zda biror narsa borligini his qiladi. Allergik va tirnash xususiyati beruvchi kon'yunktivitni retseptsiz yoki retsept bo'yicha ko'z tomchilari, masalan,

antigistaminlar, dekonjestanlar yoki mast hujayralari stabilizatorlari bilan davolash mumkin. Ba'zi hollarda shifokor simptomlarni yengillashtirish uchun og'iz orqali antigistaminlar yoki boshqa dori-darmonlarni buyurishi mumkin. Allergiya yoki tirnash xususiyati beruvchi moddalar bilan aloqa qilishdan qochish allergik yoki tirnash xususiyati beruvchi kon'yunktivitning oldini olishning eng yaxshi usuli hisoblanadi. Bunga kozlarni shamol va chang ta'siridan himoya qilish uchun quyoshdan saqlaydigan ko'zoynak taqish, allergik reaksiyaga olib kelishi mumkin bo'lgan uy hayvonlari bilan yaqin aloqada bo'lmaslik va bezovta qiluvchi kosmetika yoki shaxsiy parvarish vositalaridan foydalanishdan qochish kiradi.[1],[6]

Yiringli kon'yunktivitning patofiziologiyasi. Yiringli kon'yunktivit kon'yunktivitning bir turi bo'lib, u kon'yunktivaning yallig'lanishi, ko'z qovoqlarining ichki qismini va ko'zning oq qismini qoplaydigan nozik membrana bilan tavsiflanadi. Vaziyat bakterial infeksiyadan kelib chiqadi, ko'pincha *Staphylococcus aureus* va *Streptococcus pneumoniae*. Bakteriyalar odatda ifloslangan qo'llar, sochiqlar yoki boshqa narsalar bilan bevosita aloqa qilish orqali ko'zga kiradi. Bakteriyalar ko'zga kirgandan so'ng, ular ko'paya boshlaydi va kon'yunktivaning yallig'lanishi va qizarishiga olib keladigan toksinlarni chiqaradi. Tananing immunitet tizimi infeksiyaga oq qon hujayralarini infeksiya joyiga yuborish orqali javob beradi, natijada yiring hosil bo'ladi. O'lik oq qon hujayralari, bakteriyalar va boshqa qoldiqlarning aralashmasi bo'lgan bu yiring ko'zda to'planib, shish va oqishni keltirib chiqaradi. Agar davolanmasa, yiringli kon'yunktivit ko'zning boshqa qismlariga tarqalishi mumkin, bu esa ko'rishning yo'qolishiga olib keladigan shox pardaning yarasi kabi jiddiy asoratlarni keltirib chiqarishi mumkin. Shuning uchun yiringli kon'yunktivitni o'z vaqtida tashxislash va davolash infeksiyaning tarqalishini oldini olish va asoratlar xavfini kamaytirish uchun juda muhimdir.[2],[9],[11]

Yiringli kon'yunktivitning gistopatologiyasi. Yiringli kon'yunktivitda kon'yunktiva to'qimasini gistopatologik tekshirishda kon'yunktiva stromasiga polimorfonuklear leykotsitlar (PMNL) infiltratsiyasi aniqlanadi. PMNLlar organizmning bakterial infeksiyalarga qarshi immunitetining birinchi himoya chizig'i bo'lib, ularning ko'p miqdorda mavjudligi faol infeksiyani ko'rsatadi. Bundan tashqari, kon'yunktivaning epiteliy hujayralarining nekrozi bo'lishi mumkin, bu bakterial toksinlarning chiqishi yoki yallig'lanish jarayonining bevosita zararlanishi natijasida yuzaga kelishi mumkin. Yallig'lanishga javoban qon oqimining kuchayishi tufayli kon'yunktivadagi qon tomirlari ham kengayishi va tiqilib qolishi mumkin. Umuman olganda, yiringli kon'yunktivitning gistopatologik xususiyatlari tananing yallig'lanish va immunitet reaksiyasi orqali infeksiyani tozalashga urinishini aks ettiradi.[3],[8],[15]

Ko'zning qizarishi kon'yunktivitning umumiy belgilaridan biridir. Boshqa alomatlar orasida qichishish, ko'z yoshlari, oqindi va ko'zlarning shishishi mavjud. Ba'zi hollarda odamlarda yorug'likka sezgirlik, loyqa ko'rish va ta'sirlangan ko'zda og'riq paydo bo'lishi mumkin. Shuni ta'kidlash kerakki, kon'yunktivit belgilari bakterial, virusli yoki allergik xususiyatga ega bo'lgan kasallikning asosiy sababiga qarab farq qilishi mumkin.[1],[12]

Ko'zlarda qichishish va yonish hissi ham kon'yunktivitning umumiy belgilaridir. Qizarishdan tashqari, kon'yunktivit bilan og'rikan odamlarda ko'zlarida noqulaylik, oqindi va shish paydo bo'lishi mumkin. Ba'zilar, shuningdek, ta'sirlangan ko'zda yorug'likka sezgirlik, loyqa ko'rish va og'riqni boshdan kechirishi mumkin. Konyunktivitning belgilari bakterial, virusli yoki allergik tabiat kabi asosiy sababga qarab farq qilishi mumkin. Agar sizda doimiy ko'z belgilari paydo bo'lsa, shifokorga murojaat qilish juda muhim, chunki kon'yunktivit ba'zida jiddiyroq asosiy holatning alomati bo'lishi mumkin.[2],[10]

Ko'z yoshlari va oqindi ham kon'yunktivitning umumiy belgilaridir. Qizarish va qichishishdan tashqari, kon'yunktivit bilan og'rikan odamlarda ko'zning shishishi, yorug'likka sezgirlik, loyqa ko'rish va ta'sirlangan ko'zda og'riq paydo bo'lishi mumkin. Chiqarish turi va miqdori kasallikning asosiy sababiga, masalan, bakterial, virusli yoki allergik tabiatga qarab farq qilishi mumkin. Agar sizda doimiy ko'z belgilari paydo bo'lsa, shifokorga murojaat qilish juda muhim, chunki kon'yunktivit ba'zida jiddiyroq asosiy holatning alomati bo'lishi mumkin.[1],[5],[13]

Ko'zda shishlarning hosil bo'lishi ham kon'yunktivitning belgilaridan hisoblanadi. Bu shish, odatda, qizarish, qichishish, oqindi va yiring kabi boshqa alomatlar bilan birga keladi. Shishish infektsiya yoki allergiya tufayli kelib chiqqan yallig'lanish natijasi bo'lishi mumkin va kon'yunktivitning asosiy sababiga qarab yengil yoki og'ir bo'lishi mumkin. Agar shishish og'riq, ko'rish qiyinligi yoki yorug'likka sezgirlik bilan birga bo'lsa, iloji boricha tezroq tibbiy yordamga murojaat qilish kerak.[5]

Kon'yunktivit tashxisi odatda ko'z shifokori yoki tibbiy yordam ko'rsatuvchi provayder tomonidan ko'zni fizik tekshiruvdan o'tkazishdan boshlanadi. Tekshiruv davomida shifokor qizarish, shishish, oqindi va kon'yunktivitning boshqa xarakterli belgilarini izlaydi. Shuningdek, ular ko'z qovoqlarining ichki qismini, ko'zning old qismini va uning atrofidagi hududlarni infektsiya yoki yallig'lanish belgilari uchun tekshirishlari mumkin. Ba'zi hollarda shifokor ko'zdan oqindi namunasini olishi va uni tekshirish uchun laboratoriyaga yuborishi mumkin. Bu bakterial, virusli yoki allergik reaksiyadan kelib chiqqan holda kon'yunktivitning sababini aniqlashga yordam beradi. Bundan tashqari, shifokor shox pardaning shikastlanish belgilarini izlash uchun ko'zga maxsus bo'yoq qo'llashni o'z ichiga olgan floressein testi yoki ko'z yoshlar ishlab chiqarishni o'lchaydigan Schirmer testi kabi boshqa testlarni ham o'tkazishi mumkin. Umuman olganda, fizik tekshiruv va har qanday qo'shimcha testlar shifokorga kon'yunktivitning aniq tashxisini qo'yish va tegishli davolash rejasini ishlab chiqishga yordam beradi.[1],[11]

Allergiya testi - allergiya tufayli kelib chiqqan kon'yunktivitni tashxislash uchun qo'llaniladigan yana bir usul. Buni teri sinovlari, qon testlari yoki yamoq testlari orqali amalga oshirish mumkin. Ushbu testlar odamning kon'yunktivitga olib kelishi mumkin bo'lgan o'ziga xos allergenlarga allergiyasi bor-yo'qligini aniqlashga yordam beradi. Sinov natijalari shifokorga bemor uchun eng munosib davolanishni tanlashda yordam berishi mumkin.[4],[8],[9]

Konyunktivitni davolash odatda simptomlarni bartaraf etish va kasallikning asosiy sababini bartaraf etishni o'z ichiga oladi. Sababga qarab, davolash usullari quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin. Antibiotikli ko'z tomchilari yoki malhamlari: Agar kon'yunktivit bakterial infeksiyadan kelib chiqqan bo'lsa, infeksiyani tozalash uchun ko'pincha antibiotikli ko'z tomchisi yoki malham buyuriladi. Yallig'lanishga qarshi dorilar: Virusli kon'yunktivit uchun yallig'lanishga qarshi dorilar ko'zning qizarishi va shishishini kamaytirish uchun ishlatilishi mumkin. Allergiyaga qarshi dorilar: Agar kon'yunktivit allergiya tufayli yuzaga kelgan bo'lsa, simptomlarni bartaraf etish uchun antigistamin ko'z tomchilari yoki og'iz orqali yuboriladigan antigistaminlar buyurilishi mumkin. Sun'iy ko'z yoshlari: quruqlikni yo'qotish va tirnash xususiyati kamaytirish uchun retseptsiz sun'iy ko'z yoshlari eritmalaridan foydalanish mumkin. Jiddiy tirnash xususiyati beruvchi moddalardan saqlanish: Agar ma'lum bir tirnash xususiyati beruvchi kon'yunktivitga sabab bo'lsa, keyingi tirnash xususiyati oldini olish va davolanishni tezlashtirish uchun undan qochish kerak. Issiq kompresslar: Ta'sirlangan ko'zga iliq kompresslar qo'llash qichishish va noqulaylikni bartaraf etishga yordam beradi. Shuni ta'kidlash kerakki, to'g'ri gigiena kon'yunktivitning boshqalarga tarqalishining oldini olish va qayta infeksiyani oldini olish uchun juda muhimdir. Bunga qo'llarni tez-tez yuvish, ta'sirlangan ko'zga tegmaslik yoki ishqalamaslik, sochiq, yostiq yoki boshqa shaxsiy narsalarni ulashmaslik kiradi.[7]

Rasm 2. Ko'z gigiyenasi uchun kerakli vitamin va minerallar

Ko'z gigiyenasi: Bu qo'llarni tez-tez yuvish, ko'zlarga tegmaslik va har qanday oqindi yoki to'planmalarni olib tashlash orqali ko'zlarni toza saqlashni o'z ichiga oladi.[3],[7]

Infeksiyalangan shaxslar bilan yaqin aloqada bo'lmaslik: bu kon'yunktivitning bir odamdan boshqasiga tarqalishini oldini oladi.[2],[6],[9]

Kontakt linzalari va eritmalarini to'g'ri yo'q qilish: kontakt linzalari va eritmalaridan noto'g'ri foydalanish ko'z infeksiyalariga, shu jumladan kon'yunktivitga olib kelishi mumkin.[1],[7]

Shaxsiy narsalarni bo'lishishdan saqlanish: sochiq, ko'z tomchilari yoki ko'zni bo'yash kabi shaxsiy narsalarni baham ko'rish kon'yunktivitni tarqatishi mumkin. Bu narsalarni baham ko'rmaslik yoki foydalanish oraliq'ida yaxshilab tozalash yaxshiroqdir.[7]

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, kon'yunktivit bakterial, virusli yoki allergik qo'zg'atuvchilar tufayli yuzaga kelishi mumkin bo'lgan keng tarqalgan ko'z infeksiyasidir.

Uning belgilari orasida qizarish, qichishish, oqindi, ko‘z qovoqlarining shishishi va yirtilib ketishi mavjud. Kon'yunktivitni to‘g‘ri tashxislash samarali davolash uchun muhimdir va ko‘zlarni fizik tekshiruvdan o‘tkazish, infeksiyalarni tekshirish va allergiya testini o‘z ichiga olishi mumkin. Antibiotikli ko‘z tomchilari, shuningdek, boshqa dorilar simptomlarni bartaraf etishga va infeksiyani davolashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. American Academy of Ophthalmology Preferred Practice Patterns: Conjunctivitis (2018)
2. Avetisov S. E. Ophthalmology. National leadership. - M.: GEOTAR-Media, 2019. - 752 p.
3. Azari AA, Barney NP. Conjunctivitis: a systematic review of diagnosis and treatment. JAMA. 2013;310(16):1721-1729. doi:10.1001/jama.2013.280318
4. Centers for Disease Control and Prevention: Pink Eye (Conjunctivitis) (2021)
5. Daniel M. Albert and Joan W. Miller “Principles and Practice of Ophthalmology” (2017)
6. Doan T, Akileswaran L, Andersen D, et al. Paediatric antibiotic use and resistance in low-income and middle-income countries: a systematic review. Lancet Infect Dis. 2018;18(12):e379-e394. doi:10.1016/S1473-3099(18)30309-4
7. Esposito S, Principi N. Conjunctivitis: a systematic review of diagnosis and management. Pediatr Allergy Immunol. 2019;30(4):389-397. doi:10.1111/pai.13025
8. Jack J. Kanski and Brad Bowling “Kanski's Clinical Ophthalmology: A Systematic Approach” (2015)
9. MacRae S, Hollingworth W, Dalbeth N, McKechnie S, McLeod C, Taylor WJ. Antibiotic use for acute conjunctivitis in New Zealand. Aust N Z J Public Health. 2019;43(3):216-221. doi:10.1111/1753-6405.12887
10. Paul Riordan-Eva and James J. Augsburger “Vaughan & Asbury's General Ophthalmology” (2018)
11. Richard A. Harper “Basic Ophthalmology” (2016)
12. Sheikh A, Hurwitz B, Cave J, O’Connell M, O’Connell D. Antibiotics for acute bacterial conjunctivitis. Cochrane Database Syst Rev. 2012;(9):CD001211. doi:10.1002/14651858.CD001211.pub3
13. Sheikh A, Hurwitz B, van Schayck CP, McLean S, Nurmatov U. Antibiotics versus placebo for acute bacterial conjunctivitis. Cochrane Database Syst Rev. 2012;(9):CD001211. doi:10.1002/14651858.CD001211.pub4
14. Sheikh A, Kocova El-Amin N, Islam S, et al. Antibiotics for purulent conjunctivitis in children. Cochrane Database Syst Rev. 2018;8(8):CD005232. doi:10.1002/14651858.CD005232.pub3
15. Singh S, Satani D, Patel A, Sutariya H, Chauhan N. Clinical profile and bacterial isolates of purulent conjunctivitis in western India. J Clin Diagn Res. 2016;10(1):NC01-NC03. doi:10.7860/JCDR/2016/15467.7156
16. World Health Organization: Conjunctivitis (2021)